

נשים אמריקאיות והפריקט הציוני
ד"ר אסתר כרמל חכים

שעת קבלה: ימי שלישי 16:00 בתיאום מראש

מספר הקורס: 115.4971

טלפון: 049898262

סמסטר: א'

דוא"ל: carmelhakim@gmail.com

מועד: ימי שלישי 12:00 – 16:00

מטרת הקורס

לדון בהיבט הנשי והמעורבות העמוקה של נשים וארגוני הנשים היהודיות מאמריקה בפריקט הציוני: הדסה: ליגת החלוצות, הקונגרס של נשים יהודיות ונשות מזרחי.

נסקור את התרומה האישית של מנהיגות וחלוצות בתחומי פעילות ויוזמות מגוונות, הנרייטה סאלד, ליליאן פרימן, סופי יודין, גולדה מאיר, רוזה וולט שטראוס, בתיה גוטספלד, דורותי בר אדון, דבורה קאלן ואחרות.

הקורס יתמקד בנשים אמריקאיות שבחרו להגר לארץ ישראל מתוך בחירה חופשית, לא כתוצאה מעוני או אנטישמיות- ונשארו בארץ למרות הקשיים שחוו, כשהן עומדות בפיתוי לחזור לחברת השפע אותה עזבו.

דרישות הקורס:

- קריאה שבועית וכתובת הערות לחומר הקריאה
- השתתפות פעילה בשיעורים
- רפרט בשיעור או בסיור
- עבודה מסכמת

הרכב הציון

15% קריאה שבועית וההערות לקריאה
25% רפרט
60% עבודה מסכמת

15% הערות לביבליוגרפיה

בכל שבוע נדרשים הסטודנטים להגיש בכתב הערות לביבליוגרפיה של אותו שבוע. עליכם לבחור ולצטט מתוך חומר הקריאה של אותו שבוע, שני משפטים או פסקאות שלדעתכם משמעותיים במיוחד להבנת החומר שבו נדון בכיתה באותו שבוע. לאחר כל ציטוט, כתבו מה לדעתכם חשוב בקטע שבחרתם? האם הקטע מהווה מפתח לפירוש הטקסט? האם הוא מעורר תגובה אישית רגשית או אינטלקטואלית. ההערות האלה לא יתוקנו ולא יינתן עליהן ציון, אבל יש חובה להגיש אותן לפני כל שיעור והן יהיו 15% מהציון הסופי. נקודות ירדו להערות שתוגשנה מאוחר או שלא תוגשנה כלל. אנא שילחו אלי את ההערות לפני כל שיעור, בגוף הדוא"ל ולא כנספח.

25% רפרט בכיתה או בסיור

במהלך הקורס נערוך סיור במקומות הרלוונטיים לנושאים בהם נעסוק בשיעורים. כל סטודנט/ית י/תציג רפרט אחד בשיעור או בסיור, כל רפרט יהיה 10 דקות ויכלול 5 דקות דיון שי/תנחה הסטודנט/ית

60% עבודת סיכום (10 – 15 דפים)

עבודת הסיכום תהיה על נושא שיבחר על ידי הסטודנט/ית בהתייעצות עם המרצה. העבודה תהיה לפחות 10 עמודים, כולל הערות שוליים, אבל לא יותר מ-15 עמודים. יש להשתמש במקורות ראשוניים כחומר לעבודה. בנוסף יש להשתמש במקורות משניים כגון מאמרים אקדמיים מכתבי עת, ועיתונים. תינתן רשימה של נושאים אפשריים לעבודות.

תכנית הקורס ורשימת קריאה

שבוע 1: מבוא: נשים יהודיות ויהדות:

- אליאור ר' (1999), "עלמה יפה שאין לה עיניים" נשים בלשון, בדת ובתרבות היהודית, בתוך: ד' יואל אריאל, מ' ליבוביץ, י' מזור (עורכים), **ברוך שעשני אישה**, (עמ' 37 – 56), תל אביב: ידיעות אחרונות
- אליאור ר' (תשס"ח), "כמו סופיה ומרסל וליזי" – שאלות מטרידות בעניין שוויון הנשים", **כיוונים חדשים**, 17 (עמ' 63-144)
- ליבוביץ י' (1982), "מעמדה של האשה - הלכה ומטא-הלכה", **אמונה היסטוריה וערכים**, (עמ' 71 - 74) (ירושלים, אקדמון).

שבוע 2: היסטוריה של נשים יציאה מהגטו נשים יהודיות והתבוללות:

- שילה מ' (2013). פמיניזם ושורשיו הציוניים והעבריים, בתוך: **המאבק על הקול**, (עמ' 1 – 26), ירושלים: יד בן צבי
- אבינרי ש' (1880), **הרעיון הציוני לגווניו**, (עמ' 13 – 24), תל אביב: עם עובד
- היימן פ' (1995); פרדוקס ההתבוללות, **האישה היהודייה בסבך הקידמה**, (עמ' 17 – 46), ירושלים, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל.

שבוע 3: אמריקה ארץ החופש

- גל א' (2010), "ממערב לציון מאפייני הציונות האמריקנית, בתוך: **הציונות לאזוריה: היבטים גאו-תרבותיים**, (עמ' 111 – 166), ירושלים, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל
- היימן פ' (1995), אמריקה ארץ החופש וההתבוללות, **האישה היהודייה בסבך הקידמה**, (עמ' 80 - 109), ירושלים, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל.
- Antler, J' (1997), **The Journey Home**, Introduction, 1-14, Chapter 4: The Dream of a Jewish Homeland, (98- 135), Chapter 7, **Entering the Theater of the World**, (203 – 224), New York, The Free Press

שבוע 4: נשים אמריקאיות והרעיון הציוני, ראשית ההתארגנות: קונגרס לאומי של נשים יהודיות

- Zeiger, A' (2005), Emma Lazarus and the Pre-Herzlian Zionism, in Reinharz Shulamit and Mark A. Raider, eds, **American Jewish Women and the Zionist Enterprise**, (5-22), Brandeis University Press
- Las, N' (2005), The Impact of Zionism on the International Council of Jewish Women, in Reinharz Shulamit and Mark A. Raider, eds, **American Jewish Women and the Zionist Enterprise**, (145 – 158), Brandeis University Press
- Rogow, F' (1993), **Gone to Another Meeting: The National Council of Jewish Women 1893 – 1993**, (9 – 35), University of Alabama Press

שבוע 5: ראשית הדסה והפרויקט הציוני

- שחורי רובין, צ' שורץ ש', (2003), **הדסה לבריאות העם**, (עמ' 9 – 39), ישראל, הספרייה הציונית
- ברטל נ' (2001), ייסוד בית-ספר לאחיות בירושלים על ידי המשלחת הרפואית של ציוני אמריקה בשנת 1918" בתוך: שילה מ', קרק ר', חזן-רוקס ג' (עורכות) **העבריות החדשות**, (עמ' 270 – 291), ירושלים, יד בן צבי

שבוע 6: הנרייטה סאלד, רמה לינדהיים הרצאת אורחת

- בראון מ' (2006), הנרייטה סאלד: החזון האמריקני הפרוגרסיבי של היישוב, בתוך קצבורג-יונגמן מ', **החוויה היהודית האמריקנית**, (595 – 613), רעננה, האוניברסיטה הפתוחה

- Reinharz, S' (1998), Irma "Rama" Lindheim an Independent American Zionist Woman, **Nashim: A Journal of Jewish Women's Studies & Gender Issues** No. 1, Women and the Land of Israel (106-135)

Segev, Zohar, *From Philanthropy to Shaping a State: Hadassah and Ben Gurion, 1937-1947*, • **Israel Studies**, 18, 3, 2013. 133 – 157.

שבוע 7: סיור לימודי

- קיבוץ עין השופט, צריף רמה משמר העמק, מרחביה, נהלל.
- בר-און י', **זריחה בים התיכון אמריקאית בגדוד העבודה**, (עמ' 54 – 96), תל אביב, הקיבוץ המאוחד.

שבוע 8: רוזה וולט שטראוס והמאבק לזכות בחירה ביישוב

- שילה מ', (2013), "מאגודות למפלגה: התאחדות נשים עבריות לשוויון זכויות בארץ ישראל" **המאבק על הקול**, (עמ' 132 – 182), ירושלים, יד בן צבי
- Simmons, E' (2006), "A New Type of Woman": The Struggle for Women Equality in the Yishuv," in **Hadassah and the Zionist Project**, (87 – 113), Rowman & Littlefield Publishers

שבוע 9: בתיה גוטספלד ונשות מזרחי

- קצבורג-יונגמן, מירה, (2014), **זהויות ציוניות נשיות באמריקה: הדסה מול נשות מזרחי, 1912-1948 בתוך: גולדשטיין י' (עורך) בין דת, לאום וארץ, (עמ' 119 – 134)**, אוניברסיטת אריאל בשומרון
- Shargel, B', (2005), "Never a Rubber Stamp": Bessie Gotsfeld, Founder of Mizrahi Women of America, in Reinharz S', Raider M', (eds), **American Jewish Women and the Zionist Enterprise**, (75 – 88), Brandeis University Press

שבוע 10: ליליאן פרימן, הדסה ויצ"ו קנדה והכשרה חקלאית לנשים בארץ ישראל.

- Carmel-Hakim, E'. (2003), **Agricultural-Vocational Training for Women in the Yishuv with the Assistance of Jewish Women Organizations 1911-1929**, (1 – 10), PhD Dissertation, Haifa University
- Carmel-Hakim, E' (2004). "Canadian Hadassah/WIZO and the Establishment Women's Agricultural School at Nahalal." (97 – 108), **Canadian Jewish Studies**, Volume XII-

שבוע 11: סופי יודין וליגת החלוצות

- רוזינסקי ר', (2004), **זהויות נפגשות**, (עמ' 188 – 192), שדה בוקר, אוניברסיטת בן גוריון.
- Raider M' (2005), **The Romance and Realpolitik of Zionist Pioneering: The Case of the Pioneer Women's Organization**, in Reinharz, S', Raider M', (eds), **American Jewish Women and the Zionist Enterprise**, (112 – 132), Brandeis University Press
- Keren, T' (1984), **Sophie Udin: portrait of a pioneer**, (32 – 61, 98 – 116), Rehovot
- גרינברג י', (תשנ"ד), פיוניר ווימאן, בתוך: **גולדה צמיחתה של מנהיגה**, (58 – 72), תל אביב אוניברסיטת תל אביב.

שבוע 12: גולדה מאיר ממנהיגות פועלים להנהגה ארצית

- טריגר צ' (תשע"א), "מעולם לא הצטרפתי לתנועה לזכויות נשים": גולה מאיר וראשית תנועת הנשים הארץ ישראלית, בתוך כתבן א', שילה מ', הלפרין קדרי ר', (עורכים), **חוקה אחת ומשפט אחד לאיש ולאשה**, (עמ' 293 – 323), רמת גן, אוניברסיטת בר אילן.
- שפירא א' (2003), "גולדה: נשיות ופמיניזם", **ישראל**, (3), (עמ' 57-68), תל אביב: אוניברסיטת תל אביב.
- Fallaci, Oriana, **Interview with History**, New York, 1976, pp 88- 122.
- Golda Meir's obituary, 9 December 1978
- <http://www.nytimes.com/learning/general/onthisday/bday/0503.html>

שבוע 13 סיכום

יתכנו שינויים ביבליוגרפים במהלך הסמסטר (בהודעה מראש)